

Hagelbjergmosegård, Almstedskov 11

Artikel 5 af Almsted ejerlav.

Udflyttergård fra Almsted.

Augustenborg herreds skyld- og panteprotokol folio 537 + 575 + 2530.

Gamle Augustenborger skyld- og panteprotokol.

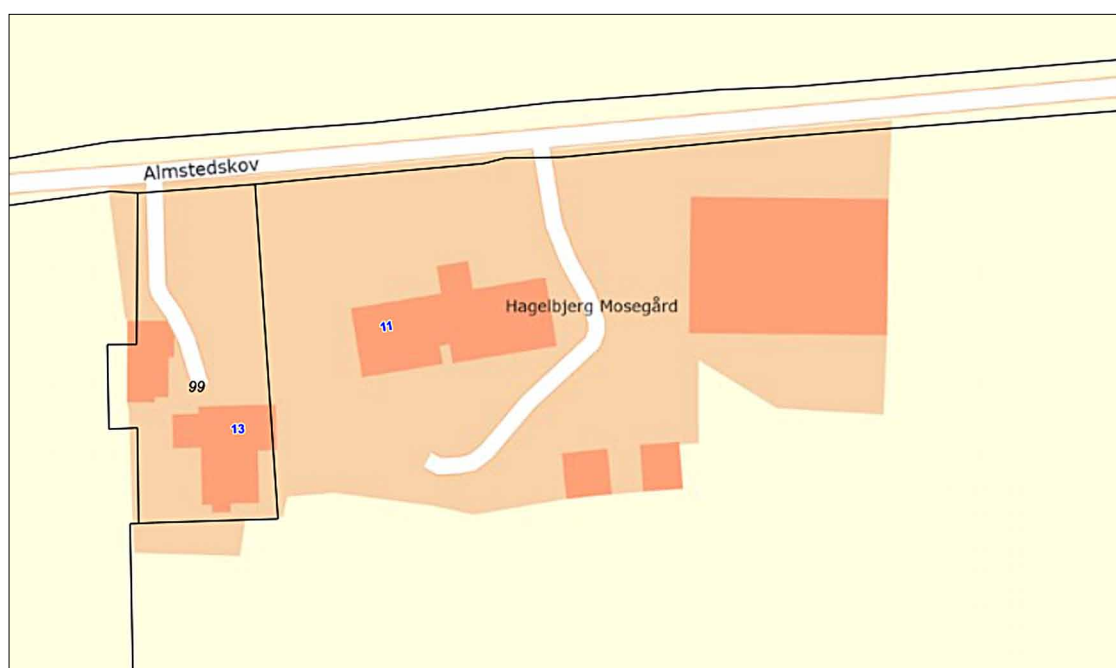
Indtil udskiftningen af jorden i byen Almsted i året 1772 / 1773 lå boelet ikke langt fra smedens hussted ved Kurvemose. Husstedet og engen Kurvemose forblev i mange år i familiens eje. Kirsten Eriksen, født 5. 9. 1859 på gården Kropholm i Almsted var oldebarn af boelsmand Hans Eriksen og hustru Anna Cathrine, født Grau. Hun fortæller i bogen af Henrik Ussing "Det gamle Als" følgende:

"Min mormors og min Oldefars hjem var en udflyttergård fra Almsted. Endnu hører til boelet en eng i Almsted by og et stykke agerland, der kaldes husstedet, hvor boelet i ældgammel tid har ligget indknebet bag et andet gammelt boel. "Ældre folk i byen fortæller, at indkørslen til boelet fra gaden lå langs med boelsmand Jens Bladt's lade, hvor nu Hans Frede Jensens hus, artikel 24 ligger. Ved udskiftningen i Almsted 1772 flyttede boelsmand Hans Eriksen sit boel ud til Sønderholm og opbyggede sin gård ved Hagelbjergmose hvorefter boelet fik navn. Hagelbjerg er en høj bakke nordøst for Asserballe by og nedenfor ligger en mose, som gav anledning til navnet Hagelbjergmosegaard. Ifølge Stednavneudvalget er navnet identisk med herredsnavnet "Hovbjerg" som nævnes i kong Valdemars 2. jordborg hvor navnet skrives: "Haghælbiarg - hære th". n Hagl = måske oprindelig en lille sten.

Den daglige udtalelse er: "Hovljerremus" eller "Hovljerremosgaard".

Navnet er i tidens løb blevet skrevet forskelligt.

- Dokument 1649, Chr. Knudsen 12.123. : Haffvelbjerg.
- Stiftsbog 1690 Haffvelbjerg.
- Jordbog 1774: Chr. Knudsen 22. 95 : Hagelbjerg.
- Dokument 1710 : Chr. Knudsen 12. 136 : på Houbjerg.
- Tysk matrikel 1876 : Hovelbjerre
- Tysk generalstabskort 1912 Hagelberg.
- Dansk generalstabskort 1920 Hagelbjerg.

Grundriss af gården 2022

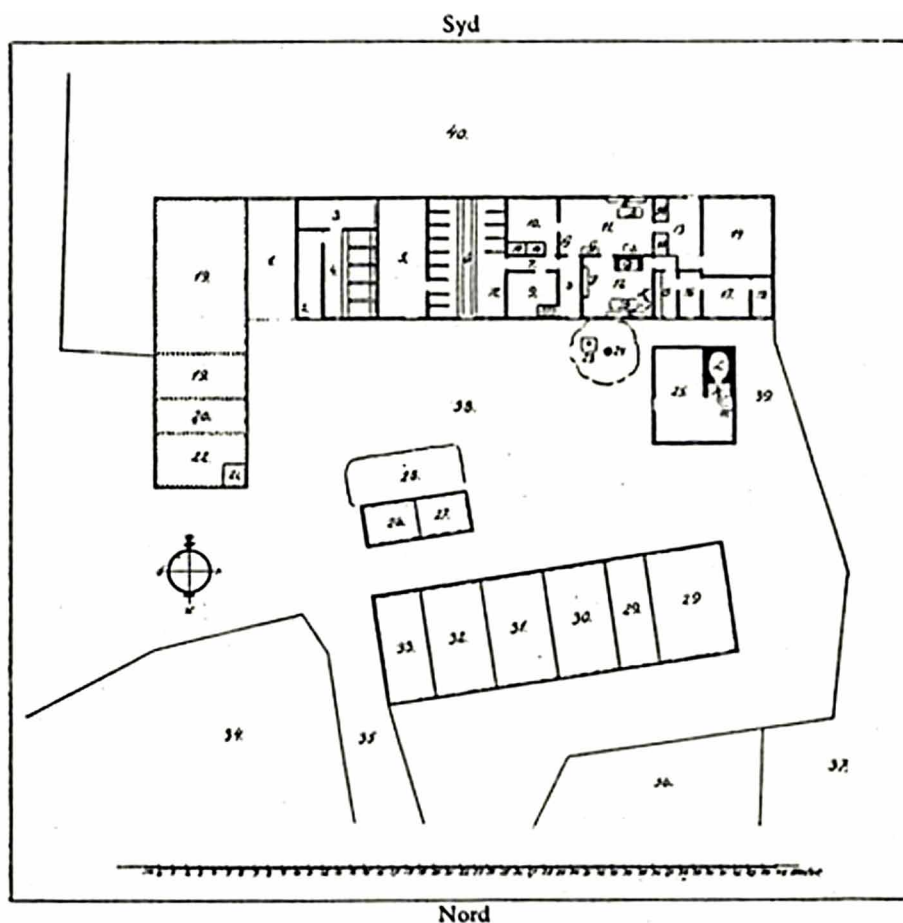
Hagelbjergmosegård 1989. Det Kgl. Bibliotek.

Hagelbjergmosegård 1939. Det Kgl. Bibliotek.

Hagelbjergmosegård

Beskrivelse af boelets bygninger som de er opførte ved udskiftningen fra byen Almsted i året 1795.

Grundplan

1) Lue (Lo).	2) Seletøj.			
3) Føllade.	4) Hestefold (hestestald).			
5) Fuagol (Fodergulv).	6) Kostold (Kostald).			
7) Gang.	8) Fraragol (Pramgulv).			
9) Kalkamme (Karlekammer).	10) Lildønsk (Lilledørns).			
11) Dawledønsk (Dagligdørns - Dagligstue).	12) Køkken.			
13) Tøikamme.	14) Kjølle (Kammer til Kister. Skabe m.m.).			
15) Tuekamme (Vaskerum, ogsaa kaldet Rind).	16) Spisekamme.			
17) Mælkekamme.	18) Saltkamme			
19) Kornlader.	20) Vunskjul (Vognport).			
21) Høns.	22) Bræthus (Hjælm).			
23) Kæd (Brønd).	24) Lindetræ.			
25) Baghus (Bagehus).	26) Svinlai (Svinesti).			
27) Foalai (Faaresti).	28) Mødding.			
29) Ophold (Aftægtsbeboelse).	30) Vunskjul (Vognport).			
31) Trelai (Brændsel).	32) Høns.			
33) Hoglai (Huggehus).	34) Affelgaa (Æblegaard) og Skov.			
35) Gjyw (indkørsel).	36) Frugttræer.			
37) Humlehave.	38) Gaardsplads.			
39) Brændehave.	40) Kalgaa (Køkkenhave og Have).			
A) Alkovesenge.	B) Borde.	C) Bænke.	D) Ildsted (Skorsten).	i) Bilæggerovn.
F) Skab.	G) Uhr.	H) Husbondens Sæde.	I) Faræk (Fadrække).	K) Ildsted.
L) Bagerovn.	M) Bryggerkedel.	N) Spøltønde.		

Grundplan af Hagelbjergmosegaard. (Udflyttet fra Almsted)

Familien Eriksen på Hagelbjergmosegård kan føres tilbage 1668 / 1669 og har næsten gennem alle årene ført fast familienavn. Efter fortælling skal stamfaderen til den, i Notmark sogn meget udbredte slægt, være tilrejst fra Sverrige og har rimligvis ført navnet Eriksson.

1. Peter Eriksen af Almsted, anses for den ældstkendte mand af slægten Eriksen. Han nævnes 1668 / 1669 i tiendefortegnelsen til præsten i Notmark og han kan føres frem som arvefester på det boet i Almsted som ved udskiftningen i året 1773 blev flyttet ud til Almstedskov, den nuværende Hagelbjergmosegård.

2, Jørgen Petersen. I ovennævnte tiendefortegnelse for år 1689 og i Jordbogen for Rumohrsgårds len nævnes ingen Eriksen som boelsmand i Almsted 1. men heholdsvi Jørgen Petersen og senere Hans Jørgensen som boelsmænd i Almsted. De to mænd er sandsynlig efterkommere efter formanden Peter Eriksen og er blevet nævnt, som det var almindeligt her til lands, med efternavn afledt af faderens fornavn.

3. Hans jørgensen. Det samme gælder også for denne mand. Han nævnes i jordbolten 1712. Samtidig nævnes i Notmark Kirkebog 1692 den 7. februar blev døbt Peter Richsens søn af Hellwith ved navn Claus.

1720 post 15. Trinitatis blev copuleret Poul Erichsen og Karen Hansdatter af Notmark.

1729 post 5. Epipha. blev døbt Claus Erichsens barn af Hellwith Christian.

4. Jørgen Hansen Eriksen boelsmand i Almsted. Han nævnes 1733 og 1751 som boelsmand i Almsted, og fra nu af fører efterkommerne fast familienavn Eriksen. Efterkommerne kan føres frem til familien Eriksen på Hagelbjergmosegård. Jørgen Hansen Eriksen var født 1710, søn af formanden Hans Jørgensen. Han blev gift med Mette Smeds som døde 1768, begravet nr. 15. og enkemand Jørgen Eriksen blev 10. 3. 1769 gift anden gang med Synnet Petersdatter af Almsted. Af børn i første ægteskab kendes:

a, Hans Jørgensen Eriksen født ca. 1735, blev eftermand. (fra 1729 til 1743 findes en lagune i Notmark kirkebog.)

b. Peter Jørgensen Eriksen født 1744 døbt 2. pinsedag.

c. Christian Jørgensen Eriksen født 1749 døbt nr. 6. døde 1776, begravet nr. 25 . 28 år gl.

d. Jørgen Jørgensen Eriksen født 1740 og døde 1769, begravet 10. 8. 29 år gl.

Gamle Jørgen Eriksen i Almsted døde 1780, begravet Domini poste 3. Trini 70 år.

Peter Jørgensen Eriksen, født 1744, døbt 2. pinsedag, blev 5. 8. 1792 gift med Cathrine Margrethe Hansen fra Frederikshof. De købte 1797 16.1. inderstedet art 7, i Notmark. Dette fremgår af

Folketællingen i Notmark 1803.

1. Peter Erichs sn husfader 59 år kådner med land.

2. Cathrine Largrethe Hansen kone 49 år begge i femte w2;teskab.:

5. Hans Jørgensen Eriksen var boelsmand her fra ca. 1763 - 1806. Han nævnes som sådan ved Smedekontrakten 1795 og ved udskiftningen 1772 - 1773 flyttede han sit boel ud i Søndermarken og opbyggede Hagelbjergmosegård. Han Var født 1735 søn af formanden.

Han blev 21. 10. 1763 gift med Anna Cathrine Grav, født 1740 i Gravgården Almsted, datter af boelsmand Hans Hansen, kaldet Grav og hustru Kirsten Jesses af Graven.

Deres børn:

1. Hans Hansen Eriksen, født 1769, døbt nr. 33. han blev eftermand.

2. Ellen Hansen født 1771, døbt nr. 10. blev 8. 11. 1805 gift med boelsmand Nicolai Matzen på gården Skærtøft som var udflyttet fra Hundslev.

3. Peter Eriksen. født 1774, døbt nr. 12. Det er formodentlig den Peter Eriksen af Almsted

som 3. 5. 1792 blev gift med Cathrine Hansen fra Frederikshof ?

Peter Eriksen født 1774 døbt nr. 12, blev 23. 4. 1811 som Peter Hansen Erichsen, 41 år musketer ved Hr. Captain Riegels compagni, ved 4. regiment slesvigske infanteri, søn af boelsmand Hans Jørgensen Erichsen i Almsted, gift 23. 4. 1811 med Maria Friedrichsen 32 år (født 1779 døbt Domiposte 1. Trini) datter af boelsaftægtsmand Rasmus Friedrichsen og enke efter afdøde kådner Jørgen Jørgensen Hess i Notmark, boelet Kropholm art. 6 i Almsted.

De overtog nuværende husmand Christian Jørgensens landsted art. 7 af Notmark, og omkring 1826 byttede de dette kådnersted med Hans Petersens boel i Hundslev. Det er boel art. 5, ved kroen, som nu ejes af Egon Eriksen.

4. Anna Cathrine Eriksen, født 1777, døbt nr. 3, søndag Reminicere, blev 21. 10. 1814 gift med Jens Andresen Møller, senere kaldet Grav, født 7. 1. 1778 i Asserballe. Hun arvede Gravgården efter sin moders forældre. Anna Cathrine Grav, født Eriksen døde 22. 3. 1849 i Gravgård.

3) Boelsaftægtsmand Peter Hansen Eriksen Hundslev døde 1851 79 år. Han døde pludselig da han havde lagt sig for at sove til middag.

5. Jørgen Eriksen, født 1779, døbt nr. 25, blev 10. 7. 1826 som 46 årig, gift med Christine Charlotte Elisabeth født 25. 11. 1801 Notmark datter af kådner Jens Hansen Roed og hustru Anna Margrethe Christens på art. 9 i Notmark, (nu Lauritz Eriksen). Bruden var enke efter afdøde præsteinste Peter Danielsen i Notmark. De var viede 24. 5, 1823. Peter Christensen Danielsen ungkarl, sømand og præsteinderste i Notmark art. 9 og Christine Charlotte Jensen, tjenestepige 22 år, Den 23. 1. 1824 døde deres søn Hans Petersen Roed, 1 år. Faderen Peter Danielsen aftægtsinderste i Notmark døde 1.10. 1825 42 år.

Jørgen Eriksen døde Hans enke Christina, kaldet "Gamle Stinne" døde 1882, 82 år.

Boelsmand Hans Jørgensen Eriksen født 1735, døde 18. 6. 1819, 84 år. Hans hustru Anna Cathrine født Grav døde 5. 2. 1819. Han døde som aftægtsmand på Holbjerguuse af aldersskrøbelighed.

Folketælling i Almsted 1803.

1. Hans Erichsen	husfader	67 år boelsmand
2. Anna Cathrine Hanses	hustru	63 år begge i første ægteskab.
3. Ellen Hansen	datter	31 år ugift
4. Jørgen Hansen	søn	24 år ugift
5. Anna Cathrine Hansen	datter	21 år børnene tjener faderen
6. Hans Hansen	søn	34 år gift
7. Kirsten Hansen	hustru	22 år begge i første ægteskab
8. Hans Hansen	søn	1 år

6. Hans Hansen Eriksen født nr. 33. 1769 søn af formanden.

Han blev 23. 10. 1801 gift med Kirsten Hansen, født nr. 20. 1771 datter af boelsmand Hans Hansen Christensen og hustru Cathrine Marie på Boel artikel 15 i Hundslev som nu Peter Jacob Mathiesen ejer. Hun døde allerede 21. 2. 1806, 24 år. Den 22. 3. 1806 skiftede enkemanden med børnene Hans 3½ år og Christian 1½ år og blev 12. 7. 1806 gift med Kirsten Thomsen, født 1760 i Tandsry, datter af boelsmand Jørgen Thomsen og hustru Marie Christine Rudolph.

Hans Hansen Eriksen døde Kirsten Eriksen, født Thomsen døde

Børn af første ælte skab:

1. Hans Eriksen født 16. 8. 1802, han blev eftermand.

2. Christen Hansen Eriksen født 24. 8. 1804, blev 22. 7. 1838 gift med Kjesten Clausen født 14. 3. 1817 datter af boelsmand Peter Jacobsen Clausen og hustru Kirsten på art. 11 i

Almsted, kaldet "Tjørnegården". De overtog hendes fødested, 30. 4. 1839.

Børn af andet ægteskab:

3. Kirsten Eriksen, født 14. 6. 1807, blev 17. 4. 1826 gift med Hans Jacobsen Møller født 8. 1. 1804 på gården i Padholm, søn af boelsmand Jacob Petersen Møller og hustru Marie Elisabeth født Schmidt, datter af smeden Hans Petersen i Almsted. De unge, Hans Jacobsen Møller og hustru Kirsten Eriksen overtog smedestedet i Almsted.
4. Jacob Hansen Eriksen, født 20. 1. 1816 Hagelbjergmosegård blev 23. 3. 1848 i Notmark gift med Mette Marie Andresen født 16. 2. 1819, datter af boelsmand Peter Andresen og hustru Maria Catharina født Jørgensen. De overtog et kådnersted ved Christiansfeld.

7. Hans Hansen Eriksen født 16. 8. 1802 søn af formanden. Han overtog fødegården 5. 4. 1834 og skulle betale sine søskende:

Christian Hansen Eriksen 311 rdlr cour = 497 rbdlr. sølv mønt.

Kirsten Eriksen, gift Møller 311 rdlr cour = 497 rbdlr. sølv mønt.

Jacob Hansen Eriksen 311 rdlr cour = 497 rbdlr. sølv mønt. Han var dragon ved prins Ferdinands regiment, 24 år. Han blev gift 1. gang, 26. 1. 1827 med Marie Cathrine Hess født 28. 6. 1806 i Notmark på art. 6. (Ernst Jørgensens gård) datter af boelsmand Peter Nicolai Hees og hustru Marie Cathrine Christensen, født Hess. (Hun stammede fra gården art. 9 i Hundslev, nu Jørgen Høj.

Hun døde og enkemand Hans H. Eriksen blev gift 22. 5. 1852 med Cecilie Cathrine Andresen, født 1808 Hundslev, datter af inste Andreas Andresen i Hundslev.

Hun døde 4. 1. 1888 på Hagelbjergmosegård. Hans Hansen Eriksen døde

Børn:

1. Hans Eriksen, født 25. 3. 1827. Han døde ugift, 30 år gl.
2. Kirsten Eriksen født 13. 5. 1829 blev 30. 5. 1851 gift med boelsmand Hans Eriksen, født 15. 1. 1817 på art. 9 i Notmark søn af kådner Peter Eriksen og hustru Marie Frederiks. Han arvede gården Kropholm i Almsted efter sine plejeforældre Frederik Asmussen.
3. Peter Eriksen født 25. 9. 1831, han blev eftermand på gården.
4. Christian Eriksen født 16. 4. 1834, blev 11. 3. 1882 gift med enke Marie Elisabeth Hess, født Elnef, født 13. 8. 1834, datter af boelsmand Dominisus Elnef i Hundslev. Med hende blev han boelsmand på art. 3, nu Ernst Jørgensens gård i Notmark.
5. Jørgen Eriksen født 25. 3. 1836, blev 16. 11. 1872 gift med Marie Danielsen (25 år), fra Terps gård i Notmark. De købte "Lille Dyregård" i Vamdrup sogn .
6. Anne Marie, født 10. 6. 1841, gift 20. 3. 1882 med Jens Jensen Smidemand, født 30. 9. 1832, søn af boelsmand Jens Petersen Smidemand i Elstrup. De købte et landsted i Asserballeekov.
7. Marie Cathrine født 18. 5. 1838, blev 7. 2. 1862 gift med Jacob Hansen Møller født 26. 4. 1834 på Naskersgård, som de overtog.
8. Jacob Eriksen født 7. 1. 1844, blev 6. 3. 1804 gift med Anne Marie Madsen, født 9. 12. 1843, datter af boelsmand Hans Hansen i Helved. Hun var enke efter

boelsmand Mads Madsen i Helved, hvor Jacob Eriksen blev boelsmand.

Da han 1851 agtede at indgå ægteskab med hans anden hustru Cecilie Cathrine Andresen skiftede han den 8. 3. med børnene.

Til sønnerne:

Peter, en fuldstændig seng, en bede 200 rdl. eller 320 rbdlr. sølv

Christian, samme,

Jørgen, samme

Jacob, et får og en bede, et lommeur eller 7 rdl. en seng og 200 rdlr cour eller 320 rbdlr sølv mønt.

Til døtrene:

Marie Cathrine og Anne Marie hver et får og en bede, 2 senge med lagener, en kommode og et klædeskab, 1 kobberkedel til 25 rdlr. 2 bordduge, 4 hold lagener, 20 alen linned og 25 rdlr. eller 40 rbdlr sølv mønt.

8. Peter Eriksen født 25. 9. 1831, søn af formanden.

Han overtog gården 8. 3. 1865. Han blev gift med Anne Marie født Iversen født 1831 i Ertebjerg, datter af gårdejer Hans Iversen i Ertebjerg og hustru Anne Margrete født Bladt fra Stensgård.

Peter Hansen Eriksen døde 8. 6. 1893 på Hagelbjergmosegård.

Hans hustru Anne Marie døde 25. 10. 1901 samme sted.

Børn:

1. Hans Eriksen født 23. 8. 1854 i Ertebjerg, gift 23. 7. 1885 med Anne Marie Hess født 30. 7. 1861 i Notmark, datter af boelsmand Nicolai Hess, de fik hendes fødeboel art. 3 i Notmark.
2. Anne Margrethe, født 8. 10. 1856 i Ertebjerg, gift 10. 3. 1887 med Hans Andresen, født 1. 9. 1854 i Ertebjerg, søn af indste Hans Andresen. De fik først hans fødested i Ertebjerg og købte senere et landsted på Fjeldbymark.
3. Marie Cathrine, født 22. 8. 1860, gift 1. 7. 1886 med lærer, for tiden i Lysabild, Christian August Lund, født 14. 9. 1862 i Rabenkirchen, kreds schleswig, søn af snedker Henning Conrad Lund i Flensborg.
4. Peter Eriksen, født 1. 4. 1873, han fik gården.
5. Anne Marie født 7. 12. 1868, gift 16. 7. 1899 med Christian Hansen Grau, født 24. 10. 1868, søn af kådner Rasmus Christensen Grau og hustru Marie født Ernst, i Notmarkskov. De overtog hans fødested art. 6. nu Peter Hansen Grau.
6. Christian Eriksen, født 1. 12. 1875 gift 27. 4. 1904 med Margrethe Hansen, født 7. 1. 1882 i Frederiksgård datter af parcellist Christen Hansen og hustru Anne Christina født Ernst. De overtog hendes fødested art. 47, havde ingen børn og solgte stedet til Vandel Jensen og hustru Kirstine født Jørgensen.

9. Peter Eriksen født 1. 4. 1873, søn af formanden. Han overtog gården 1898. Blev 25. 6. 1896 gift med Marie Christine Møller, født 23. 1. 1870 i Almsted, datter af smeden Hans Hansen Møller og hustru Marie, født Thomsen fra Tandsry.

Peter Eriksen døde 24. 10. 1953 på Hagelbjergmosegård.

Hans hustru Kirstine Marie, født Møller døde 21. 1. 1961.

Deres børn:

1. Peter Eriksen, født 8. 5. 1898, han blev eftermand
2. Hans Eriksen, født 21. 9. 1899, blev gift med Ellen Christensen, født 29. 11. 1898 i Dynt. De købte 1930 for 56 500 kr. en gård i Ertebjerg.
3. Anna Eriksen født 22. 7. 1905. gift med Hans Johannsen.
4. Marie Kirstine Eriksen født 26. 12. 1896, hun døde 2. 12. 1912, 15 år gl.

10. Peter Eriksen født 8. 5. 1898, søn af formanden.

Han overtog gården 1930. Blev gift med Elenora Elholm, født 5. 5. 1903 datter af landmand Andreas Elholm og hustru i Østerholm.

Derea børn:

1. Kirstine Elenora født 3.3. 1933
2. Elenora Christine født 11,11.1934.